

Το κοινωνικό ρήγμα «των Τεμπών» έχει μηνύματα για όλους

Κυβερνητικά άγχη μπροστά στην κοινωνική πίεση

Οι ενσωματωμένες αντιπολιτεύσεις χάσκουν μπροστά στο «πολιτικό κενό»

■ ΤΟΥ Κώστα
Δημητριάδη

Η περασμένη Κυριακή, 26/1 ήδη επηρεάζει σημαντικά τις πολιτικές εξελίξεις. Δύο χρόνια μετά την πρωτοφανή σιδηροδρομική τραγωδία των Τεμπών της 28/2/23 και τα πολλαπλά εγκλήματα –κρατικά και εταιρικά– που αρθρώνονται γύρω της δεν έχουν παραγραφεί. Επιβεβαιώνεται ότι τα «Τέμπη» γίνονται το σημείο που συμπυκνώνει ένα μεγάλο πολιτικό ρήγμα, οργής, δυσφορίας και αποξένωσης, ευρύτατων κοινωνικών στρωμάτων απέναντι στα καμώματα και τους τρόπους του νέου καθεστώτος που «κανονίζει» τις υποθέσεις της χώρας. «Δύο κόσμοι». Άλλες οι αξιώσεις επί της μνήμης και του χρόνου μέσα στην κοινωνία, τελείως άλλες μέσα σ' ένα πολιτικό προσωπικό που επιδιώκει τον εθισμό στην άμεση λήθη του κάθε ανομήματός του κάτω από τις εντυπώσεις που δημιουργεί το αμέσως επόμενο. Η έκταση των συγκεντρώσεων –το μέγεθος και το άπλωμά τους σε κάθε γωνιά της χώρας– ήδη έχει τσαλακώσει σχεδιασμούς και αναγκάζει κυβερνητικούς και αντιπολιτευόμενους σε εσπευσμένες αναδιπλώσεις, ελιγμούς και τροποποιήσεις. Το άγχος, σε πρώτο πλάνο το κυβερνητικό, δεν μπορεί να συγκαλυφθεί και αποκαλύπτει σε ευρύτερη θεά την ασημαντότητα των διαχειριστών. Το σκηνικό που μέχρι την προηγούμενη εβδομάδα είχε σχεδιαστεί για να «γεμίσει τον χρόνο» με τις διαδικασίες για την εκλογή του ΠτΔ, με την φιλοτεχνούμενη εικόνα να είναι αυτή ενός πρωθυπουργού που έχει υπό τον έλεγχό του το παιχνίδι, και με τις χορογραφημένες κινήσεις κυβέρνησης και «αντιπολίτευσης» ενώπιον ενός αδιάφορου γενικά κοινωνικού σώματος, ξαφνικά μεταδίδει μηνύματα υποβόσκουσας κρίσης. Η ατμόσφαιρα δίνει μηνύματα ότι κυοφορούνται εξελίξεις –περαιτέρω αποκαλύψεις– και εσπευσμένες κυβερνητικές αναπροσαρμογές κάθε είδους (και βαθμού αναποτελεσματικότητας).

Η κυβέρνηση

Αξίζει να σταθούμε σε μερικά ενδημικά πλέον μοτίβα συμπεριφοράς και χειρισμού. Πρώτα απ' όλα

στην μέχρις εσχάτων προσπάθεια προστασίας ενός πολυπλόκαμου μηχανισμού –κρατικού, ημικρατικού, παρακρατικού, γκαγκστερικού– κάθε φορά που ανοίγει κάποιο ρήγμα – και ως προς αυτό θα ήταν χρήσιμο να ανακαλέσει κανείς ένα ολόκληρο ημερολόγιο τέτοιων πολυποίκιλων ρηγμάτων των τελευταίων ετών. Και όταν πια η προστασία καταλήγει αδύνατη, κάποιες «θυσίες» κολλητών, σχεδόν πάντοτε πρόσκαιρες, προκειμένου να στεγανοποιηθεί το υπόλοιπο σύστημα εξουσίας και πρωτίστως να μείνει αλώβητος «ο πρωθυπουργός». Η κυνική και «άνετη» μετακύλιση της ευθύνης σε άλλους, και τα «είπα-ξείπα» έχουν πάρει πλέον τέτοια έκταση που μας υποχρεώνουν να σκεφτούμε τι θα σήμαινε η διαχείριση μιας δύσκολης εθνικής-κοινωνικής κρίσης από έναν θίασο τόσο «μοιραίων» ανθρώπων. Επιπλέον η πανταχού παρούσα αίσθηση, που βγαίνει με ακόμη μεγαλύτερη φόρα στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια «εργασιών επισκευής της δημόσιας εικόνας», ότι ο πρωθυπουργός εντέλει εκτελεί τις βουλές τρίτων αλλότριων συμφερόντων των οποίων είναι υπάλληλος: «Αυτά μου είπαν –ποιοι; οι ενεχόμενοι στην υπόθεση που υπό κανονικές συνθήκες θα έπρεπε να είναι ελεγχόμενοι (!) Hellenic Train, ΟΣΕ κ.λπ.– αυτά προβάλλω ως πραγματικότητα». Από κοντά έρχεται αυτό το μεγάλο σαράκι φθοράς της κοινωνικής συνείδησης, ο συμψηφισμός που ορίζει τους τρόπους του πολιτικού συστήματος γενικά. Μπροστά σε κάθε κρίση το καταφύγιο είναι οι αλγεβρικοί μηδενισμός του αθροί-

σματος των ανομημάτων των μεν και των δε. Εκεί που θα έπρεπε οι κοινές αιτίες αυτών των ανομημάτων να οδηγούν στην πρόσθεσή τους. Και στο υπόγειο, το ενσυνείδητο ψέμα και η ανενδόια εξαπάτηση από τα στόματα μιας σειράς προθύμων υπουργών, αξιωματούχων και δημοσιογράφων που έχουν ειδικά επιλεγεί για «κάθε βρωμιά», αλλά και μια σειρά «ιδεολογικών μοτίβων» που παραπέμπουν στην ιδιοτέλεια και την ηθική έκπτωση των υπολογισμών του μαυραγορίτη. Μέσα σ' όλο αυτό, ίσως η μεγαλύτερη πρόκληση είναι η μόνιμη κατακλείδα ότι «μόνη αρμόδια πρέπει να είναι η δικαιοσύνη που πρέπει να την αφήσουμε να κάνει ήσυχη τη δουλειά της». Ακόμη μεγαλύτερη πρόκληση γιατί το σύνολο του πολιτικού κόσμου έχει υπογράψει το σχετικό «συμβόλαιο». Διακομματική σιωπή, ανοχή και συγκατάνευση, όταν όλος ο κόσμος βοά ότι η δικαστική εξουσία είναι στυλοβάτης του διεφθαρμένου πολιτικού συστήματος που κυβερνά τη χώρα. Όταν βοά ότι αν «η δικαιοσύνη είχε αφεθεί ήσυχη» από τους συγγενείς των θυμάτων των Τεμπών θα είχε ήδη κουκουλωθεί προ πολλού η υπόθεση. Και όταν η όποια τύχη μπορεί να έχει η αλήθεια σήμερα εξαρτάται από τη δυνατότητα της φωνής της κοινωνίας και του σθένους αυτών των ανθρώπων να ξεπεράσουν τις οχυρώσεις που έχουν ορθώσει η εκτελεστική και η δικαστική εξουσία.

Η κρίση του πολιτικού συστήματος έχει οξυνθεί. Ασφαλο σημάδι ότι οι κινήσεις ρετουσαρίσματος και οι αναπροσαρμογές που επιχειρούν

οι ιθύνοντες ανοίγουν νέα ρήγματα και μεγαλώνουν τις αντιφάσεις και τα αδιέξοδα. Έχει τους νόμους της αυτή η ιστορία. Όταν οι κορυφές εκπέμπουν πανικό και σήματα του τύπου «ο σώζων εαυτόν σωθήτω» οι από κάτω δομές ομερτά και συγκάλυψης αρχίζουν να ξηλώνονται.

Πού βόσκουν οι αντιπολιτεύσεις;

Ο Κ. Μητσοτάκης επαναλαμβάνει διαρκώς ότι η αντιπολίτευση μοχλεύει το πολιτικοκοινωνικό μέγεθος «Τέμπη». Μακάρι γι' αυτόν αν το επιχείρημα είχε κάποια ουσιαστική βάση. Γνωρίζει καλά ότι δεν είναι έτσι. Δεν τολμά άλλωστε να ισχυριστεί ευθέως ότι οι συγκεντρώσεις ή ακόμη περισσότερο οι συγγενείς των θυμάτων είναι κατευθυνόμενοι. Μόνο σχετικοί υπαιτιγμοί και κουτοπονηρίες σε ήχο πλάγιο, από τον ίδιο και κυρίως τους εντεταλμένους κυβερνητικούς και δημοσιογράφους που αρκετές φορές μάλιστα τους έχει «αδειάσει» ανάλογα με τις ανάγκες που του προκύπτουν σε μεταγενέστερη φάση.

Οι αντιπολιτεύσεις –σε πρώτο πλάνο ΠΑΣΟΚ, ΣΥΡΙΖΑ και τα θραύσματα του τελευταίου– έχουν λειτουργήσει απολύτως προσηματικά όλο αυτό το διάστημα. Αποστομωτική η σύγκριση του τι έκαναν για την υπόθεση οι οργανωμένοι πολιτικοί και συνδικαλιστικοί φορείς με το τι πέτυχαν οι συγγενείς των θυμάτων μαζί με μερικούς εθελοντές εμπειρογνώμονες και τις λίγες περιπτώσεις θαρραλέων δημοσιογραφικών φωνών σε ΜΜΕ της περιφέρειας. Ακόμη και την Κυριακή κανένας φορέας (ΓΣΕΕ, ΑΔΕΔΥ, συνδικάτα, κόμματα, το ΚΚΕ μήπως;) δεν έστερξε

να λύσει το εύκολο γι' αυτούς θέμα της εξασφάλισης μιας επαρκούς μικροφωνικής για την κάλυψη μιας τέτοιας συγκέντρωσης. Οι συγκεντρώσεις έδωσαν βέβαια σε όλους μηνύματα. Όλα τα σαλιγκαράκια βγήκαν μετά τη βροχή... και θυμήθηκαν ότι «πρέπει» να κάνουν κάτι. Για να μην χάσουν εντελώς την επαφή με τις διαθέσεις του κόσμου και με ό,τι βλέπουν ότι ίσως διαμορφώσει κάποιο ρεύμα – και πολιτικό κενό προς κάλυψη. Η ομαδική απότομη αλλαγή τόνου και θέματος από πλευράς τους, βοά για μια προσηματική στάση που ενεργοποιείται από υπολογισμούς πολιτικοεκλογικής κοπής. Πέραν από κάποια γραφικά ψελλίσματα για «μέτωπο (της κεντροαριστεράς) που πρέπει να εκφράσει τις διαθέσεις κ.λπ.» τι προτείνουν; Κοινοβουλευτικές πιρουέτες επί ασφαλούς εδάφους για την κυβέρνηση. Πρόταση δυσπιστίας ανάλογα με το αποτέλεσμα των πορισμάτων (!) που απ' ό,τι φαίνεται θα στριμώχνει την κυβέρνηση στο θέμα των αιτιών της πυρκαγιάς που ακολούθησε τη σύγκρουση και σκότωσε πολλά από τα θύματα. Ούτε λόγος βεβαίως για την όποια ενίσχυση της μεγάλης πολιτικής / συντακτικής αλλαγής που απαιτείται. Ούτε καν μια λέξη αμφισβήτησης του αντιδημοκρατικού, ασύδοτου συστήματος εξουσιών (εκτελεστική / νομοθετική / δικαστική / Τύπος).

Το πολιτικό κενό που εμφανίζεται ζητάει κάλυψη. Θα ανοίξει ορέξεις

Μέσα σ' ένα διεθνές περιβάλλον που μπαίνει σε άλλη φάση χειρισμού των αντισυστημικών διαθέσεων. Βέβαια οι διαφορές ανά χώρα είναι μεγάλες και δεν χωράνε σε ενιαία σχήματα. Όμως και μιλώντας για τη χώρα μας, οι ορέξεις των γνωστών «τρίτων» για αναζήτηση εναλλακτικών πολιτικής σταθεροποίησης και αντικατάστασης των φθαρμένων πολιτικών λύσεων, караδοκούν. Για να ελέγξουν και να χειριστούν τις κοινωνικές διαθέσεις και το ρεύμα που βλέπουν ότι αναδύεται. Και δεν φαίνεται και τόσο πιθανόν ότι το πολιτικό κενό που πάει να προκύψει, θα καλυφθεί μέσα από το υπάρχον πολιτικό σύστημα.